

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Martinou Kotouček Mikoláškovou ve věci

žalobce: **M. Š.**, narozený X
bytem X

zastoupený opatrovníci Mgr. M. Š.
bytem X

právně zastoupený advokátem Mgr. Miroslavem Schüllerem
sídlem R. Těsnohlídka 420/5, 286 01 Čáslav

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 00 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 3. 2025, č. j. MPSV-2025/58022-925,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 3. 2025, č. j. MPSV-2025/58022-925, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 12 269,40 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí k rukám jeho zástupce Mgr. Miroslava Schüllera, advokáta.

Shodu s prvopisem potvrzuje: A. Ř.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Úřad práce ČR – krajská pobočka v Příbrami (dále jen „úřad práce“) rozhodnutím ze dne 22. 7. 2024, č. j. 20363/2024/KHO (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), rozhodl, že žalobci náleží příspěvek na péči ve výši 4 400 Kč měsíčně od prosince 2023 a ve výši 4 900 Kč měsíčně od července 2024. V odůvodnění s odkazem na posudek Institutu posuzování zdravotního stavu (dále jen „IPZS“) ze dne 17. 6. 2024 uzavřel, že žalobce s platností od 1. 12. 2023 nezvládá z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu celkem pět základních životních potřeb (dále jen „ZŽP“): orientace, komunikace, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost.
2. Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítl odvolání žalobce a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.
3. Žalobce se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), domáhá zrušení napadeného rozhodnutí.

Obsah podání účastníků

4. Žalobce namítá, že žalovaný vycházel z neúplného a nepřesvědčivého posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise“), ve kterém konstatovala, že žalobce zvládá ZŽP **oblékání a obouvání a tělesná hygiena**. V případě ZŽP **stravování** pak sice na rozdíl od úřadu práce posudková komise uznala, že ji žalobce nezvládá, žalovaný přesto prvostupňové rozhodnutí potvrdil, aniž by rozšířil výčet žalobcem nezvládaných ZŽP a aniž by vysvětlil, proč se odchýlil od závěru posudkové komise. Napadené rozhodnutí je tak v této části vadné. Nezvládání sporných ZŽP přitom vyplývá ze záznamu ze sociálního šetření ze dne 11. 1. 2024 a z lékařských zpráv (ze zprávy z psychologických vyšetření ze dne 16. 11. 2023 a ze zprávy Mgr. et Mgr. J. S. z cíleného psychologického vyšetření ze dne 23. 9. 2024). Posudková komise nevypořádala rozpory, které vyplývají z podkladů rozhodnutí a které svědčí o nezvládání ZŽP oblékání a obouvání a tělesná hygiena. Tyto rozpory a též námitky žalobce nevypořádal ani žalovaný. Není tedy zřejmé, z čeho posudková komise a posléze i žalovaný dovodili své závěry o zvládání sporných ZŽP. Posudek posudkové komise nelze považovat za úplný a přesvědčivý a napadené rozhodnutí na něm založené nemůže obstát. Žalobce na podporu svých tvrzení o nezvládání sporných ZŽP přiložil k žalobě také vyjádření ze dne 20. 3. 2025 od poskytovatele odlehčovacích služeb, jehož služby od roku 2020 využívá.
5. Žalobci byl krátce po narození diagnostikován dětský autismus a lehká mentální retardace v kombinaci s poruchami chování. Dětský autismus odpovídá středně těžké mentální retardaci a ovlivňuje tak fungování žalobce (srov. závěry zprávy z psychologického vyšetření ze dne 16. 11. 2023). Žalobce byl podroben intelektovému testu WISC-III, ve kterém byl jeho výkon na spodní hranici pásma lehkého mentálního zeslabení (test níže neměří). Jedná se navíc o test pro mladší osoby, administraci intelektového testu pro dospělé žalobce nezvládl. V roce 2024 byl při psychologickém vyšetření podroben stejnému testu, opět se stejným závěrem (srov. zprávu z cíleného psychologického vyšetření ze dne 23. 9. 2024). Zdravotní stav žalobce tak prokazatelně ovlivňuje jeho chování a fungování v běžném životě, jeho diagnóza mu znemožňuje samostatně zvládat většinu ZŽP. V minulosti byl považován

za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost), a byl mu přiznán příspěvek na péči ve III. stupni závislosti pro osoby do 18 let věku, konkrétně v období od roku 2007 do 2020 (viz potvrzení prokazující dobu poskytování péče ze dne 31. 1. 2007). U žalobce bylo v minulosti konstatováno nezvládání sedmi ZŽP: orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví a osobní aktivity (viz rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 8. 2016, č. j. MPSV-2016/175510-915). Od dosažení zletilosti v roce 2020 žalovaný rozhodl tak, že je žalobce osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve II. stupni závislosti (středně těžká závislost) [viz rozhodnutí úřadu práce ze dne 17. 8. 2020 č. j. 2210/2020/KHO, ve spojení s rozhodnutím žalovaného ze dne 22. 12. 2020, č. j. MPSV-2020/246542-912]. Přestože je žalobcův zdravotní stav celou dobu v podstatě neměnný, považovaly se od této doby za zvládnuté ZŽP stravování, oblékání a obouvání a tělesná hygiena, .

6. Žalovaný považuje žalobu za nedůvodnou. Shrnul průběh správního řízení a uvedl, že se posudková komise v posudku dostatečně vyjádřila ke dvěma sporným ZŽP oblékání a obouvání a tělesná hygiena. Zdravotní stav žalobce byl řádně a objektivně posouzen, posudek posudkové komise je úplný a přesvědčivý a žalovaný se v napadeném rozhodnutí vypořádal se všemi námitkami.
7. Žalobce ve stručné replice setrval na uplatněných žalobních bodech, vyjádření žalovaného považoval za velmi obecné, vágní a nereflektující žalobní námitky.

Podstatný obsah správního spisu

8. Úřad práce žalobci dne 11. 12. 2023 oznámil, že zahajuje z moci úřední řízení o opětovném posouzení nároku a výši dávky příspěvku na péči, jelikož k 30. 11. 2023 skončila platnost původního posouzení stupně závislosti.
9. Dne 11. 1. 2024 provedl úřad práce sociální šetření. V záznamu o šetření je k ZŽP **oblékání a obouvání** uvedeno, že oblečení připravuje žalobci matka. Žalobce nemá při výběru oblečení odhad na vhodnost ve vztahu k počasí ani situaci, matka se musí během dne při střídání prostředí dotazovat na pocity tepla a zimy. Žalobce také neví, kde má oblečení uloženo. Samostatné oblékání zvládá pouze podle pokynů matky, která dohlíží na vrstvení oblečení a jeho kompletnost. Dále je k ZŽP **tělesná hygiena** uvedeno, že ranní hygienu je žalobce schopen zvládnout částečně, opláchne si podle pokynu obličej a částečně si vyčistí zuby, dočišťuje mu je matka, která ho také češe. Tělo mu umývá matka. Nezvládne sám pustit vodu a vhodně namíchat její teplotu. Úkony osobní hygieny vykonává podle pokynů a části těla, na které si nedosáhne kvůli zhoršené koordinaci pohybů, mu myje matka. O vlasy a nehty na všech končetinách mu pečuje matka, sám to nezvládá. Holení vousů provádí matka.
10. Součástí správního (zdravotního) spisu je i zpráva z psychologického vyšetření ze dne 16. 11. 2023. V ní je mimo jiné uvedeno, že u žalobce byla při vyšetření pozorována nižší motorická obratnost (práce s tužkou, opakovaně mu vypadnou z ruky kusy testového materiálu). Z psychoterapeutických sezení byly také ověřeny obtíže v jemné motorice projevující se v oblasti sebeobsluhy (tkaničky, knoflíky). V oblasti oblékání žalobce potřebuje dohled dospělého, neodliší vhodnost oblečení pro určitou příležitost či počasí, neodliší rub a líc. V oblasti hygieny se samostatně neoholí, neumyje si vlasy, neostříhá nehty, každodenní činnost je mu potřeba připomínat (např. mytí rukou), jinak je neprovede.

11. Úřad práce si od IPZS vyžádal vypracování posudku o zdravotním stavu žalobce. Podle posudku posudkové lékařky IPZS ze dne 17. 6. 2023 žalobce nezvládá 5 ZŽP (orientace, komunikace, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost). Považuje se proto za osobu závislou na pomoci jiné osoby ve II. stupni (středně těžká závislost). Posudková lékařka vycházela ze zdravotní dokumentace praktické lékařky žalobce ze dne 24. 4. 2024, zprávy z psychologického vyšetření ze dne 16. 11. 2023 a záznamu o sociálním šetření ze dne 11. 1. 2024.
12. Prvostupňovým rozhodnutím úřad práce rozhodl, že žalobci náleží příspěvek na péči ve II. stupni závislosti, a to od prosince 2023 ve výši 4 400 Kč měsíčně a od července 2024 ve výši 4 900 Kč měsíčně. V odůvodnění zrekapituloval závěry posudku posudkové lékařky IPZS ze dne 17. 6. 2023, který shledal úplným, přesvědčivým a objektivním.
13. Žalobce se proti prvostupňovému rozhodnutí odvolal. Nesouhlasil se závěrem, že zvládá ZŽP oblékání a obouvání, tělesná hygiena a stravování. Ze zprávy z psychologického vyšetření ze dne 16. 11. 2023 a záznamu o sociálním šetření ze dne 11. 1. 2024 dle něj vyplývá opak. Dále žalobce podrobně popsal potíže, která má při obstarávání uvedených ZŽP s tím, že takový stav nelze považovat za zvládání těchto ZŽP.
14. Žalovaný si vyžádal nové posouzení zdravotního stavu žalobce od posudkové komise. Podle posudku posudkové komise ze dne 22. 1. 2025 není žalobce schopen zvládat 6 ZŽP: orientace, komunikace, stravování, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost. Považuje se za osobu závislou na pomoci jiné osoby ve II. stupni (středně těžká závislost). Posudková komise vycházela z posudkového spisu IPZS, spisu žalovaného, sociálního šetření ze dne 11. 1. 2024 a ze zprávy ze dne 19. 9. 2024 od Mgr. et Mgr. J. S. Na základě uvedených podkladů posudková komise v diagnostickém souhrnu konstatovala, že žalobce trpí dětským autismem a lehkou mentální retardací v kombinaci s poruchami chování. V závěru pak mimo jiné uvedla, že žalobce potřebuje vedení a dohled. Základní sebeobsahu zvládá omezeně, bez pomoci provádí některé jednotlivé úkony nedostatečně či nepřiměřeně (někdy se neumyje bez upozornění, přejí se, obleče se nepřiměřeně atd.). Uvedla, že kromě pěti nezvládaných ZŽP označených v prvostupňovém rozhodnutí, žalobce nezvládá také ZŽP stravování, jelikož je nezpůsobilý vybrat si jídlo, jednoduše ho připravit a naporcovat (sní vždy jen na co má chuť se sklonem se přejít). Ačkoli stravování představuje šestou nezvládnutou ZŽP, tak stupeň závislosti zůstává stejný. Žalobce je schopen zvládat ZŽP oblékání a obouvání i tělesná hygiena. Podle posudkové komise nepředstavuje slovní vedení a dohled dospělé osoby v rámci aktivit spojených s ZŽP tělesná hygiena (dopomoc při holení vousů, stříhání a mytí vlasů, což není každodenní nezbytný úkon) nezvládání této ZŽP v přijatelném standardu. Stejně tak nebyla konstatována potřeba neodmyslitelné každodenní pomoci v oblasti oblékání.
15. Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce a prvostupňové rozhodnutí potvrdil. V odůvodnění zopakoval závěry posudkové komise s tím, že oproti prvostupňovému rozhodnutí byla vyhodnocena jako nezvládnutá i ZŽP stravování. Žalovaný konstatoval, že posudek posudkové komise považuje za úplný, objektivní a přesvědčivý.

Splnění procesních podmínek

Shodu s prvopisem potvrzuje: A. Ř.

16. Žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a proti rozhodnutí, proti kterému je žaloba přípustná. Soud vycházel při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Vady, k nimž by byl povinen přihlídnout z moci úřední, soud neshledal.
17. Ve věci soud rozhodl bez jednání v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť účastníci řízení s takovým postupem souhlasili. Současně pro tento postup byly splněny podmínky podle § 76 s. ř. s. Dokazování soud neprováděl, jelikož všechny rozhodné skutečnosti pro posouzení věci byly zjištěny ze správního spisu, jehož obsahem se dokazování neprovádí, z něj soud bez dalšího vychází [srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, nebo ze dne 19. 12. 2022, č. j. 2 Ao 2/2022-36].

Posouzení žaloby

18. Žalobce namítá, že posudková komise a v návaznosti na ní i žalovaný dospěli k závěru, že žalobce zvládá ZZP oblékání a obouvání i tělesná hygiena, ačkoliv z podkladů rozhodnutí vyplývá opak.
19. Žaloba je důvodná.
20. Podle § 7 odst. 1 věty první a druhé zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jen „zákon o sociálních službách“) se příspěvek na péči poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb osob.
21. Podle § 7 odst. 2 zákona o sociálních službách má nárok na příspěvek osoba uvedená v § 4 odst. 1, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8.
22. Podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách se osoba starší 18 let věku považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb, c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb, a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.
23. Podle § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách se při posuzování stupně závislosti na pomoci jiné osoby hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost.
24. Podle § 1 odst. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále jen „prováděcí vyhláška“) se za neschopnost zvládání základní

životní potřeby považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.

25. Podle § 2 odst. 1 prováděcí vyhlášky se při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládání základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení.
26. Podle § 2a prováděcí vyhlášky platí, že pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
27. Podle přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky jsou základní životní potřeby oblékání a obouvání a tělesná hygiena vymezeny následujícím způsobem:
- e) Oblékání a obouvání: Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, 2. rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, 3. oblékat se a obouvat se, 4. svlékat se a zouvat se, 5. manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
- f) Tělesná hygiena: Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. použít hygienické zařízení, 2. dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, 3. provádět celkovou hygienu, 4. česat se, provádět ústní hygienu, holit se.
28. Z judikatury správních soudů vyplývá konstantně zastávaný názor, že posouzení stupně závislosti pro účely rozhodování o příspěvku na péči musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, kterými jsou nález vydaný poskytovatelem zdravotních služeb, výsledek sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, výsledek funkčního vyšetření a výsledek vyšetření posuzujícího lékaře. V rámci odvolacího řízení je tímto vyšetřením posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále jen „organizační zákon“).
29. Posouzení zdravotního stavu je přitom vždy věcí odborně medicínskou, k níž nemají soudy potřebné odborné znalosti, a proto vychází z vyjádření subjektů, které tyto znalosti mají. Z tohoto důvodu soudy kladou při hodnocení posudku zvýšený důraz na jejich

jednoznačnost, úplnost a přesvědčivost. Posudek lze považovat za úplný a přesvědčivý jen v případě, že se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným žalobcem a tyto posudkové závěry jednoznačně a konkrétně zdůvodní (srov. rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2013, č. j. 3 Ads 24/2013-34, nebo ze dne 23. 9. 2009 č. j. 4 Ads 57/2009-53). Pokud by z podkladů lékařského posudku vyplývalo, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby by přesto takovou základní životní potřebu považovaly za zvládanou, bylo by jejich povinností tento svůj závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (rozsudek NSS ze dne 2. 4. 2014 č. j. 3 Ads 50/2013-32).

30. NSS ve své judikatuře dále dovodil, že v řízení o nároku na příspěvek na péči je povinností odvolacího správního orgánu požádat posudkovou komisi o doplnění posudku, *„pokud by posudková komise postavila své hodnocení na rozporných podkladech, aniž by rozpory sama odstranila nebo vysvětlila. Tak tomu může být v případě, že se objeví rozpor mezi výsledkem šetření sociálního pracovníka a názorem posudkové komise, aniž by posudková komise sama provedla vlastní přeshetření zdravotního stavu žadatele o příspěvek“* (viz rozsudek NSS ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25).
31. Posudková komise se musí vyjádřit ke schopnosti posuzované osoby zvládat veškeré aktivity vyjmenované u jednotlivých životních potřeb v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky, případnými spornými dílčími aktivitami se musí detailně zabývat a své úvahy opřít o dostatečně zjištěný skutkový stav. Posudkové závěry musí jednoznačně a konkrétně zdůvodnit. Případné chybějící náležitosti posudku způsobující jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost nemůže soud nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebnou odbornou erudici. Nenaplnění požadavků na přesvědčivost a úplnost posudku je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., pro kterou musí krajský soud napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení (rozsudky NSS ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015-27, a ze dne 20. 12. 2018, č. j. 10 Ads 269/2018-27).
32. Obecně přitom platí, že posouzení schopnosti zvládat ZŽP životní potřebu není intuitivní, ale vyplývá z objektivizovaných kritérií – příslušných dílčích aktivit ZŽP vymezených v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky. Jestliže v řízení o příspěvku na péči vzniknou pochybnosti o tom, zda je posuzovaný schopen zvládat určité dílčí aktivity ZŽP, nepostačí pro zachování úplnosti, správnosti a přesvědčivosti posudku tyto pochybnosti rozptýlit paušálním tvrzením, že příslušnou ZŽP posuzovaný zvládá, naopak je povinností lékařské posudkové služby tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (srov. např. rozsudek NSS ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015-27).
33. V projednávané věci nesplňuje posudek posudkové komise v části, v níž konstatovala ZŽP oblékání a obouvání a tělesná hygiena, požadavky úplnosti a přesvědčivosti, neboť se nevypořádala s podklady, které měla k dispozici a které vypovídají o nezvládnutí těchto ZŽP. Podle zprávy z psychologického vyšetření ze dne 16. 11. 2023 totiž potřebuje žalobce při oblékání dohled dospělého, neodliší vhodnost oblečení pro určitou příležitost či počasí, neodliší rub a líc. V souvislosti s dílčími aktivitami ZŽP hygiena zpráva uvádí, že se samostatně neoholí, neumyje si vlasy, neostříhá nehty, každodenní činnost je mu potřeba připomínat (např. mytí rukou) jinak je neprovede. Podobné skutečnosti přitom vyplývají i ze záznamu o sociálním šetření ze dne 11. 1. 2024. Podle něj připravuje oblečení žalobci matka. Žalobce nemá při výběru oblečení odhad na vhodnost ve vztahu k počasí ani situaci,

matka se musí během dne při střídání prostředí dotazovat na pocity tepla a zimy. Samostatné oblékání zvládá pouze podle pokynů matky, která dohlíží na vrstvení oblečení a jeho kompletnost. Ranní hygienu je žalobce schopen zvládnout částečně, opláchne si podle pokynu obličej a částečně si vyčistí zuby, dočišťuje mu je matka, která ho také češe. Tělo mu též umývá matka. Žalobce si nezvládne sám pustit vodu a vhodně namíchat její teplotu. Úkony osobní hygieny vykonává podle pokynů a části těla, na které si nedosáhne kvůli zhoršené koordinaci pohybů, mu myje matka. O vlasy a nehty na všech končetinách mu pečuje matka, sám to nezvládá. Vousy mu holí opět matka.

34. Z výše rekapitulovaných podkladů se tedy jeví, že žalobce nezvládá většinu aktivit spojených s ZŽP oblékání a obouvání [body 1, 2, 3 a 5 písm. e) přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky] a tělesná hygiena [body 1 až 4 písm. f) přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky], resp. není ve smyslu § 1 a § 2 odst. 1 prováděcí vyhlášky schopen rozpoznat, v přijatelném standardu provést a zkontrolovat správnost jejich zvládnutí. To by podle § 2a prováděcí vyhlášky svědčilo o nezvládání uvedených ZŽP a žalovaný, resp. posudková komise byli povinni se vypořádat s tím, proč dospěli k opačnému závěru. Posudková komise ovšem své závěry ohledně zvládání ZŽP oblékání a obouvání a tělesná hygiena neodůvodnila dostatečně, resp. konstatovala skutečnosti, které z dostupných podkladů nevyplývají.
35. K ZŽP oblékání a obouvání posudková komise uvedla pouze to, že „*nebyla konstatována potřeba neodmyslitelné každodenní pomoci*.“ Posudková komise, resp. žalovaný se ovšem nijak nevypořádali se zjištěními učiněnými v rámci sociálního šetření, že žalobce nemá při oblékání náhled na vhodnost ve vztahu k počasí ani situaci, matka se ho musí stále dotazovat na pocity tepla a zimy, oblékání zvládá pouze podle pokynů. Obdobné skutečnosti jsou pak uvedeny i ve zprávě z psychologického vyšetření ze dne 16. 11. 2023. Matka žalobce pak v odvolání též namítala, že žalobce není schopen oblečení regulovat, neumí to jinému člověku ani sdělit. I přes zřejmý tepelný nekomfort setrvává v daném oblečení (má např. mikinu a kalhoty, ačkoli je rudý a zpocený). Není tedy zřejmé, z jakého podkladu posudková komise, resp. žalovaný dovodili, že není potřeba každodenní pomoci s oblékáním a na základě čeho tedy vyhodnotili skutková zjištění uvedená v záznamu o sociálním šetření nebo v lékařské zprávě jako nerelevantní, když je ve svém závěru nezohlednili. Zároveň je posouzení zvládání ZŽP oblékání a obouvání neúplné, neboť se nezabývá zvládáním všech dílčích aktivit této ZŽP: vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se a manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
36. Obdobně nepřezkoumatelně vyhodnotila posudková komise, resp. žalovaný i zvládání ZŽP tělesná hygiena. Posudková komise uvedla, že „*dospělou osobou poskytované slovní vedení a dohled v oblasti tělesné hygieny s potřebou občasné dopomoci (dopomoc při holení vousů, stříhání a mytí vlasů, což není každodenní nezbytný úkon) nepředstavuje nezvládání této základní životní potřeby v přijatelném standardu*.“ Ovšem z podkladů rozhodnutí opět vyplývají skutečnosti, které jsou v rozporu s tímto závěrem. Ze zprávy z psychologického vyšetření ze dne 16. 11. 2023 i ze sociálního šetření ze dne 11. 1. 2024 vyplývá, že je žalobci každodenně nutné hygienu připomínat (jinak ji nevykoná), je třeba mu udílet pokyny při očištění, nastavit teplotu vody, omývat některé části těla, které jsou pro žalobce těžko dosažitelné z důvodu jeho zhoršené koordinace. Matka mu též dočišťuje zuby, dále mu pomáhá při holení vousů a stříhání nehtů. Na tyto skutečnosti pak matka žalobkyně opět upozornila i v odvolání, ve kterém zdůraznila, že se žalobce z důvodu zhoršené motoriky nezvládá holit ani si nezvládá

umýt vlasy. Neustále mu připomíná, aby si umyl ruce. Posudková komise a ani žalovaný se nijak nevypořádali s rozporem, který z podkladů rozhodnutí vyplývá, ani se nijak nevyjádřili k uplatněným námitkám. Aby přitom mohla posudková komise, resp. žalovaný konstatovat, že žalobce ZŽP tělesná hygiena zvládá, museli by se zabývat tím, zda zvládá v přijatelném standardu veškeré dílčí aktivity, tedy zda zvládá použít hygienické zařízení, dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu a holit se.

37. Posudková komise navíc v posudku obecně konstatovala, že žalobce „*základní sebeobsluhu zvládá omezeně, bez pomoci některé jednotlivé úkony provádí nedostatečně či nepřiměřeně (někdy se neumyje bez upozornění, přejí se, obleče se nepřiměřeně)*“ (důraz přidán soudem – pozn. soudu). Z uvedeného konstatování se přitom jeví, že žalobce v přijatelném standardu nezvládá právě i ZŽP tělesná hygiena (posudková komise připustila, že se někdy neumyje bez upozornění, základní sebeobsluhu zvládá nedostatečně a nepřiměřeně) ani ZŽP oblékání a obouvání (posudková komise opět připustila, že se obleče nepřiměřeně). Posudek, ze kterého žalovaný vycházel je nepřezkoumatelný a nepřesvědčivý, neboť se nezabýval všemi dílčími aktivitami, které definují zvládání (sporných) ZŽP oblékání a obouvání a tělesná hygiena. Zároveň je posudek vnitřně rozporný, když v jedné jeho části posudková komise připouští, že žalobce některé dílčí aktivity sporných ZŽP nezvládá, přesto pak konstatuje závěr o zvládání těchto ZŽP. Těmito vadami pak trpí i napadené rozhodnutí, neboť žalovaný posudek toliko přejal, aniž by ho jakkoli doplnil. Napadené rozhodnutí je zatíženo vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů i kvůli tomu, že se žalovaný nijak nevypořádal s námitkami, které proti prvostupňovému rozhodnutí uplatnil žalobce (prostřednictvím své matky).
38. S ohledem na výše uvedené nelze posudek posudkové komise považovat za úplný a přesvědčivý. Co do hodnocení zvládání ZŽP oblékání a obouvání a tělesná hygiena jsou závěry posudku z části nepřezkoumatelné a skutkový stav, z něhož posudková komise vycházela, je v rozporu s podklady, přičemž posudková komise tyto rozpory nijak nevysvětlila. Jelikož žalovaný v napadeném rozhodnutí závěry posudkové komise toliko přejal, aniž by je jakkoli doplnil, zatížil své rozhodnutí totožnými vadami. Napadené rozhodnutí je proto také nepřezkoumatelné a současně skutkový stav, ze kterého žalovaný vycházel, nemá oporu ve spisovém materiálu. V této části je žaloba důvodná.
39. Žalobce dále namítal, že žalovaný pochybil, když nerozšířil počet nezvládaných ZŽP, přestože z posudku posudkové komise vyplývá, že žalobce nezvládá ani ZŽP stravování. Žalovaný se ani v odůvodnění napadeného rozhodnutí nijak nevypořádal s tím, proč tuto ZŽP nepřiznal jako nezvládnutou, a proč se odchýlil od závěru posudkové komise.
40. Soud žalovanému ve své rozhodovací činnosti opakovaně vytýká, že *bez dalšího* přejímá do svých rozhodnutí posudky posudkové komise, přičemž častým důsledkem tohoto postupu je ne zcela srozumitelné odůvodnění, neboť není zřejmé, co je pouze rekapitulace určitého podkladu (posudku), a co je již vyjádření vlastní argumentace žalovaného. Je pravda, že žalovaný prvostupňové rozhodnutí potvrdil, zároveň do svého rozhodnutí *vtělil* posudek posudkové komise, čímž lze mít za to, že se ztotožnil i se závěry posudkové komise a tento posudek tak ve svém důsledku tvoří odůvodnění napadeného rozhodnutí. Soud znovu upozorňuje žalovaného na to, že tento postup je nevhodný, neboť přejímáním posudku bez doplnění další argumentace (výslovného hodnocení posudku, jeho posouzení v kontextu dalších podkladů), může být konečné rozhodnutí nepřezkoumatelné (jako se tomu ostatně

stalo i nyní – srov. vady uvedené výše). Nicméně z kontextu celého rozhodnutí je zřejmé, že žalovaný má za to, že žalobce ZŽP stravování nezvládá.

41. Nicméně pro účely soudního přezkumu tvoří rozhodnutí správních orgánů jeden celek, navzájem se argumentačně doplňují, a proto lze nedostatky nebo dokonce i případnou nepřezkoumatelnost jednoho z rozhodnutí kompenzovat druhým rozhodnutím, a to v obou směrech (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2014, č. j. 6 As 161/2013-25). Je tedy přípustné, aby žalovaný toliko doplnil odůvodnění prvostupňového rozhodnutí. Výčet nezvládaných ZŽP totiž netvoří výrok prvostupňového (ani napadeného) rozhodnutí, byť je výrok rozhodnutí závislý na konstatovaném počtu nezvládaných ZŽP. Změna počtu nezvládaných ZŽP může mít vliv na výrok prvostupňového rozhodnutí tehdy, pokud vede k závěru o jiném stupni závislosti, avšak v projednávané věci tomu tak nebylo, neboť žalovaný konstatoval šest nezvládaných ZŽP, což stále odpovídalo II. stupni závislosti na pomoci jiné fyzické osoby.
42. Žalobce v žalobě také upozorňoval na to, že v minulosti (od roku 2007 do roku 2020) byly jako nezvládané vyhodnoceny i ZŽP stravování, oblékání a obouvání a tělesná hygiena. Od roku 2020 došlo k přehodnocení tohoto závěru, přestože je žalobcův zdravotní stav celou dobu v podstatě neměnný. K tomu soud uvádí, že je sice pravda, že posudek, musí obsahovat odůvodnění, proč oproti předchozím posudkovým hodnocením *došlo k přehodnocení* schopnosti posuzované osoby zvládat jednotlivé ZŽP, má-li být takový posudek posudkové komise úplný a přesvědčivý. Takové odůvodnění je obzvláště nutné v případech, kdy je nepříznivý zdravotní stav trvalého charakteru a bez vyhlídek dalšího zlepšení (srov. např. rozsudek NSS ze dne 20. 5. 2015, č. j. 3 Ads 214/2014-25, a rozsudek Krajského soudu v Ostravě - pobočka Olomouc ze dne 17. 6. 2019, č. j. 72 Ad 9/2018-24). Avšak v projednávané věci došlo k přehodnocení zvládání jednotlivých ZŽP nikoli v napadeném rozhodnutí (podkladovém posudku) ale již v rozhodnutí dřívejším – v rozhodnutí ze dne 22. 12. 2020, č. j. MPSV-2020/246542-912. Právě toto dřívejší rozhodnutí se muselo vypořádat s *přehodnocením* zvládání nyní sporných ZŽP. Nyní napadené rozhodnutí již navazuje na dřívejší přehodnocení skutkového stavu, ve kterém bylo konstatováno, že žalobce ZŽP oblékání a obouvání a tělesná hygiena zvládá. Soud nemůže v nynějším řízení přezkoumávat rozhodnutí z roku 2020, které mělo za úkol odůvodnit přehodnocení zvládání těchto ZŽP. V této části není žaloba důvodná.

Závěr a náklady řízení

43. Soud s ohledem na výše uvedené shledal napadené rozhodnutí nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů, neboť se žalovaný nevypořádal s odvolacími námitkami žalobce, čímž byly splněny podmínky podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. pro zrušení napadeného rozhodnutí i bez jednání. Zároveň soud shledal, že v důsledku nepřesvědčivosti posudku posudkové komise neobsahuje správní spis dostatek podkladů pro rozhodnutí ve věci, čímž je dán důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. V navazujícím řízení bude na žalovaném, aby se s pomocí posudkové komise náležitě vypořádal s námitkami žalobce. Zajistí, aby posudková komise vysvětlila, zda s ohledem ke všem tvrzeným obtížím žalobce zvládá ZŽP oblékání a obouvání a tělesná hygiena.
44. O nákladech řízení rozhodl soud dle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že právo na jejich plnou náhradu v celkové výši 12 269,40 Kč vč. daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) náleží žalobci, jelikož byl ve věci zcela úspěšný. Náklady žalobce tvoří jednak náklady na právní zastoupení
- Shodu s prvopisem potvrzuje: A. Ř.

a s nimi spojená DPH. Mezi náklady na právní zastoupení konkrétně patří plná odměna advokáta za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, žaloba), a to v sazbě 4 620 Kč za úkon podle § 7 bodu 5 ve spojení s § 9 odst. 5 a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Soud žalobci naopak nepřiznal náhradu odměny advokáta za repliku k vyjádření žalovaného. Šlo pouze o jednoduché a krátce formulované setrvání na žalobních námítkách, a proto repliku nelze považovat za úkon právní služby honorovaný odměnou ve smyslu § 11 advokátního tarifu. Dále mezi náklady žalobce patří paušální náhrada hotových výdajů advokáta za dva výše uvedené úkony právní služby v sazbě 450 Kč za úkon dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. A konečně DPH z odměny a náhrady hotových výdajů advokáta ve výši 21 % dle § 47 odst. 1 písm. a), odst. 4 zákona č. 235/2004 Sb., o DPH. Náhradu nákladů řízení soud uložil žalovanému zaplatit ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobce (§ 64 s. ř. s. ve spojení s § 149 odst. 1 o. s. ř. zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 9. 3. 2026

Martina Kotouček Mikolášková v.r.
soudkyně